

Regelbunden tillsyn i Grindtorpsskolan

Förskoleklass

Grundskola

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Botkyrka kommun och besökt Grindtorpsskolan den 17 september 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 11 maj 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Grindtorpsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Grindtorpsskolan intervjuades biträdande rektorer, lärare och elever. Vid tillsynsbesöket pågick rekrytering av en rektor som tillträdde veckan efter besöket. Inspektörerna har varit i kontakt med rektorn efter besöket. Enligt förvaltningschefen fungerade områdeschefen som till förordnad rektor när skolan inte hade någon rektor på plats vilket var under en veckas tid. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Grindtorpsskolan

Grindtorpsskolan	Antal elever
Förskoleklass	48
Grundskola	434

Källa: Uppgifter från skolan i samband med tillsynsbesöket

Grindtorpsskolan ligger i den norra delen av Botkyrka kommun och tillhör kommunområdet Alby/Fittja. Grindtorpsskolan omfattar verksamhet för barn och elever i för-

skoleklass och grundskolans årskurser 1–9. Personalen i skolan är indelad i fem arbetslag. Ett arbetslag med ansvar för eleverna i förskoleklass till årskurs 1, två för elever i årskurs 2–5 och två för elever i årskurs 6–9.

En fjärdedel av skolans elever bor första året i Sverige. Dessa elever går i så kallade förberedelseklasser/grupper. På skolan finns även tre så kallade kommunövergripande samverkansklasser med sammanlagt 15 elever. För dessa elever finns ett nära samarbete med Barn- och ungdomspsykiatri i Stockholms län.

I skolan finns även elever mottagna i särskolan men individintegrerade i grundskolans klasser. Verksamheten för dessa elever beskrivs i kommunrapporten.

Verksamheten leds vanligtvis av en rektor samt två biträdande rektorer. Vid tidpunkten för inspektörernas besök pågår rekrytering av rektor till skolan och en ny rektor tillträdde någon vecka efter inspektörernas besök.

Till rektorns ansvarsområde hör även förskolor och fritidshemsverksamhet. Kommunens ansvarstagande för dessa verksamheter beskrivs i separata rapporter avseende hela kommunens förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Bedömningar

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar och bedömning:

Skolövergripande redovisningar av kunskapsresultaten för elever i årskurs 5 görs årligen på central nivå i Botkyrka kommun. Uppgifterna grundas på respektive grundskolas uppgifter om andelen eleverna som, enligt lärarna, bedöms nå de nationella målen i kursplanernas olika ämnen. Av uppgifterna för år 2007 framgår att Grindtorpsskolan resultaten varierade beroende på ämne. Inspektörerna har även tagit del av kunskapsresultaten för 2008 men resultaten för ämnena fysik, kemi och teknik redovisas inte (se vidare avsnitt 1.2.1). Skolan saknar således ett samlat resultat för måluppfyllelsen i årskurs 5.

Grindtorpsskolan utökades med årskurserna 6-9 för tre år sedan. År 2007 gick den första elevkullen i årskurs 9 ut från skolan. År 2008 fanns ingen elevkull i årskurs 9. Den officiella statistiken grundar sig alltså på ett elevantal av 37 elever. För detta år var elevernas meritvärde lågt (158) liksom andelen elever som nått målen i skolans samtliga ämnen (46 procent). Andelen elever behöriga att söka ett nationellt program var år 2007

65 procent. Resultaten på de nationella ämnesproven i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska ligger i nivå med elevernas betygsresultat. Skolan har identifierat kunskapsresultaten som ett utvecklingsområde och anger att en förklaring till de låga resultaten kan vara att cirka hälften av eleverna som gick ut årskurs 9 2007 inte hade gått nio år i den svenska grundskolan.

Skolinspektionen bedömer att Grindtorpsskolan behöver vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

- 1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Grundskoleförordningen ställer krav på att skolan upprättar en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Den ska vara framåtsyftande och skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Grindtorpsskolan har vid tillsynstillfället inte genomfört utvecklingssamtal med alla elever. Skolinspektionen har vid sitt besök tagit del av planer som upprättats vårterminen 2008 och som därför bedöms utifrån de bestämmelser för individuella utvecklingsplaner som gällde då. Planerna innehåller oftast ett kortsiktigt mål i ett ämne samt ett mål inom området normer och värden. De bör dock förbättras och tydligare ta sin utgångspunkt i elevens starka sidor och grunda

sig på en uppföljning av kunskapsutveckling i relation till läroplan och kursplaner. Vidare är det i planerna otydligt vad gäller skolans insatser för att stödja elevernas utveckling. Skolinspektionen bedömer att de planer man tagit del av behöver utvecklas så att de blir framåtsyftande samt att långsiktiga mål och skolans insatser tydligare framgår med utgångspunkt i de nationella målen.

Inför höstterminen 2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. Bestämmelserna innebär att de individuella utvecklingsplanerna inte längre enbart ska vara framåtsyftande utan även innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs. Det är rektorn som beslutar om utformningen av den skriftliga informationen som ska ges i utvecklingsplanen. Det finns inte längre något förbud mot att den skriftliga informationen är betygsliknande.

Skolinspektionen förutsätter att de nya bestämmelserna om individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen ligger till grund för skolans fortsatta arbete i detta avseende.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

- 1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.3.3 Betyg sätts, intyg utfärdas och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ett ämne eller ämnesblock ges om en elev inte når upp till de mål i ett ämne eller ämnesblock som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret. Av omdömet ska elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket framgå. Dessutom kan de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Omdömet ska undertecknas av läraren. Grindtorpsskolans skriftliga bedömningar fokuserar i vissa fall endast på de moment som eleven missat eller bör ta igen. Detta är inte i överensstämmelse med förordningens krav på fokus på elevens kunskapsutveckling. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas vad gäller Grindtorpsskolans skriftliga bedömningar av elevers kunskapsutveckling.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

- 1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.2 Elevernas ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt läroplanen ska undervisningen inriktas mot att eleverna successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning. För att eleverna, i enlighet med läroplanens intentioner, ska kunna ta ansvar för sin egen utbildning, krävs också att skolan klargör vilka mål utbildningen har. Tillsynen i Grindtorpsskolan visar att eleverna i de lägre årskurserna inte har klart för sig vilka mål utbildningen har. I elevintervjuer och samtal med elever framkommer att de har små möjligheter att utöva inflytande över undervisningsprocessen och över sitt eget lärande. Lärarna planerar det mesta av undervisningen och elevernas synpunkter på undervisningens innehåll och planering efterfrågas sällan. Undantag förekommer dock och elever berättar om tillfällen då de både får välja arbetssätt och redovisningsformer. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder för att utveckla

elevernas inflytande över undervisningen och elevernas ansvarstagande över det egna lärandet.

- 1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

- 1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Stödundervisning ska ges om det befaras att eleven inte kommer att nå de nationella målen i slutet av det femte och nionde skolåret eller om

eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Särskilt stöd ska i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör men om det finns särskilda skäl kan det ges i en särskild undervisningsgrupp.

Samtliga intervjugrupper anser att behoven av särskilt stöd i Grindtorpsskolan överstiger det särskilda stöd som faktiskt ges och att elever riskerar att inte nå målen för utbildningen för att särskilt stöd inte ges. Särskilt stöd ges företrädesvis i ämnena svenska, engelska och matematik.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs vad gäller särskilt stöd till elever som har svårigheter i skolarbetet.

- 1.5.3. Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska, om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder rektor tillse att behovet av dessa utreds och att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans åtgärdsprogram. I programmen framgår det inte tydligt hur elevens stödbehov ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Enligt skolinspektionens bedömning behövs åtgärder avseende åtgärdsprogrammen så att de uppfyller författningarnas krav.

2 Normer och värden

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

- 2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Alla som arbetar i skolan ska, enligt läroplanen, motverka trakasserier och förtryck av individer och grupper. Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever har rektorn ansvar för vidta åtgärder mot trakasserier och annan kränkande behandling när detta upptäcks. I samtliga intervjugrupper framkommer att kränkningar förekommer i Grindtorpsskolan, i synnerhet i de högre årskurserna. Trots att skolan bedriver ett aktivt värdegrundsarbete har inte kränkningarna upphört även om till exempel verbala kränkningar har minskat enligt de intervjuade. I de kommungemensamma enkäter som genomförs anger 88 procent av eleverna att de är trygga i skolan. Skolinspektionen bedömer att ytterligare åtgärder behövs så att skolan utgör en trygg miljö.

2.1.2 Skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Tillsynen visar att Grindtorpsskolans likabehandlingsplan inte utgår från en aktuell kartläggning av de specifika behov som finns inom respektive verksamhet samt att elever inte är delaktiga i framtagandet av planen. Rutiner för uppföljande insatser och utvärdering samt för hur dokumentationen ska utföras bör bli tydligare. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs vad gäller skolans likabehandlingsplan. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7). I detta arbete bör beaktas att plankravet från den 1 januari 2009 framgår av 8 kap. 14 a § skollagen samt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567).

3 Ledning och kvalitetsarbete

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I kursplanerna framgår vilka mål eleven ska uppnå i de olika ämnena i årskurs 5 och 9. I intervjuer framkommer att undervisningen i de lägre årskurserna i de naturorienterade ämnena koncentreras till ämnet biologi. Detta medför att eleverna inte läser fysik, kemi och teknik och därmed inte har getts möjlighet att nå de nationella målen i dessa ämnen samt att skolan saknar uppgifter om hur väl eleverna lyckas nå målen i dessa ämnen i årskurs 5. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att eleverna har möjlighet att nå målen alla ämnen i årskurs 5.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Syftet är att ge eleverna möjlighet att fördjupa och bredda kunskaperna i ett eller flera ämnen. Styrelsen för utbildningen ansvarar för att eleverna erbjuds ett allsidigt urval av ämnen. I Botkyrka kommun är detta delegerat till rektorn. I Grindtorpsskolan finns tid avsatt i elevernas schema för elevens val där lärare finns tillgängliga att undervisa i ett urval av skolans ämnen. Eleverna upplever dock inte att de har valt ett ämne för fördjupning eller breddning som elevens val vid detta tillfälle. Skolinspektionen bedömer att Grindtorpsskolan behöver vidta åtgärder så att det tydligt framgår för eleverna att de har undervisning i elevens val.

3.1.3 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs

Motivering

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn är förtrogen med verksamheten och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet ska en kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta för en ökad måluppfyllelse. En kvalitetsredovisning ska utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. En uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Grintorpsskolans kvalitetsredovisning för år 2007 saknar en redogörelse för resultaten i skolans samtliga ämnen på skolenivå i såväl årskurs 5 som årskurs 9. Vissa

resultat som skolans meritvärde presenteras dock, liksom resultat från de kommunövergripande enkäterna till elever och föräldrar angående trygghet och trivsel. Av intervjuerna framgår att eleverna inte varit delaktiga i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs vad gäller skolans kvalitetsredovisning.

2009-02-10 Stockholm

Marie Morin

Tommy Bucht